

Nr 222.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronan tillhöriga fastigheter i Göteborg m. m.; given Stockholms slott den 15 mars 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för kommunikationsdepartementet anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Malmberg följande.

I sin år 1913 avgivna berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1912 fäste riksdagens revisorer uppmärksamheten på det förhållandet, att då Göta artilleriregemente år 1895 förflyttats från den inom staden Göteborg belägna gamla kasernen till det nuvarande etablissemanget å Kviberg, den huvudsakligen för reparation av regementets materiel avsedda tygstationen med till-

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 1 saml. 186 häft. (Nr 222.) 1049 28 1

hörande förråd bibehållits å en sedan gammalt till tygstation upplåten tomt, belägen inom Göteborgs stad. Det långa avståndet mellan tygstationen och kasernen, omkring 7 kilometer, medförde enligt revisorernas mening redan i och för sig åtskilliga olägenheter, och hänvisade revisorerna sålunda till att viss personal vid regementet erhöle sin dagliga utbildning å tygstationen eller kommenderades till tjänstgöring därstädes, varjämte transporter av materiel och persedlar ofta nog förekomme mellan kasernen och tygstationen. Tomten i fråga — i det följande benämnd *tyghustomten* — omfattade en areal av omkring 3,703 kvadratmeter. Revisorerna påpekade vidare, att omedelbart intill tyghustomten funnes en annan kronan likaledes tillhörig tomt — här nedan benämnd *fortifikationsstomten* — med en areal av omkring 2,563 kvadratmeter, som disponerades av arméförvaltningens fortifikationsdepartement. Med hänsyn till ifrågavarande tomters fördelaktiga läge inom staden ansåge revisorerna, att det syntes böra verkställas undersökning i syfte att utröna, huruvida icke dessa tomter skulle kunna utnyttjas på ett för kronan ekonomiskt fördelaktigare sätt än sålunda skedde, i sammanhang varmed det även borde tagas under omprövning, huruvida icke lämpligare plats skulle kunna beredas tygstationen med tillhörande förråd och verkstäder.

I yttrande över revisorernas berörda uttalande anförde *arméförvaltningens artilleri- och fortifikationsdepartement*, bland annat, att departementen biträdde revisorernas mening i avseende å olämpligheten av tygstationens bibehållande å dess nuvarande plats inom staden, varigenom förbindelsen med det å Kviberg förlagda regementet försvärades. I likhet med revisorerna ansåge därför departementen, att en undersökning borde företagas angående tygstationens förflyttning och den nuvarande tyganstaltens utnyttjande på annat sätt, varvid först fråga om försäljning av densamma i sammanhang med försäljning av fortifikationsstomten syntes böra tagas under prövning. Departementen förklarade sig emellertid hava för avsikt att i särskild skrivelse underställa den väckta frågan om tygstationens förflyttning till Kviberg samt tyghus- och fortifikationsstomternas försäljning Kungl. Maj:ts prövning.

I anslutning till vad artilleri- och fortifikationsdepartementen i oförmälda yttrande sålunda anført framlade *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 december 1918 förslag om försäljning av den s. k. fortifikationsstomten för ett pris av minst 205,500 kronor. Fortifikationsdepartementet framhöll därvid till en början, att den uppfattningen gjort sig gällande, att förflyttningen av tyganstalten (tidigare benämnd tygstationen) måste göras beroende av tillgång å medel till uppförande av nya byggnader vid Kviberg, vilka medel borde beredas genom försäljning av tyghustomten. Härför erforderlig utredning, som skulle ombesörjas av artilleridepartementet, hade emellertid ännu icke kunnat avslutas. Härtill komme även, att historiska och estetiska intressen framträtt mot försäljning av den å tyghustomten uppförda huvudbyggnaden, det s. k. stora kronhuset. Då varken sådana intressen eller nybyggnadsangelägenheter gjorde sig gällande beträffande fortifikationsstomten, hade fortifikationsdepartementet, trots tomternas belägenhet

intill varandra i samma kvarter, ansett sig böra lösgöra frågan om dispositionen av denna tomt från det sammanhang med tyghustomten, vari den genom riksdagens revisorers förberörda berättelse och därefter under målets handläggning varit ställd.

Rörande fortifikationsstomtens belägenhet och beskaffenheten av de därå befintliga byggnaderna ävensom fastighetens värde anförde fortifikationsdepartementet härefter i huvudsak följande:

Fortifikationsstomten eller tomten nr 57 i Göteborgs stads sjunde rote med adress nr 4 och 6 vid Postgatan gränsade i söder till sistnämnda gata, i väster till Smedjegatan, i norr till Kronhusgatan och i öster till tyghustomten samt omfattade en yta av 2,563 kvadratmeter. A tomten vore uppförda följande byggnader, nämligen fortifikationshuset av tegel i två våningar under plåttak med tillbyggnad, likaledes av tegel, i en våning under tegeltak med fasad åt Postgatan, materialbokhållarehuset i en våning av korsvirke och tegel under tegeltak i hörnet av Postgatan och Smedjegatan samt en materialbod i en våning av resvirke och bräder under tegeltak i hörnet av sistnämnda gata och Kronhusgatan. Av byggnaderna, som jämte tomten stode under chefens för tredje arméfördelningen vård och förvaltning, hade fortifikationshuset avsetts för expeditionslokaler och bostad åt fortifikationsbefälhavaren, materialbokhållarehuset använts till bostad för en fortifikationskassör och en underofficer samt materialboden avsetts för det genom benämningen antydda ändamål. Sedan flera år hade dock byggnaderna ej omedelbart använts för de ändamål, vartill de avsetts. Anledningarna härtill hade varit flera. Läget av byggnaderna hade i bostadshänseende under senare tid funnits mindre gynnsamt med grannskap av emigrant- och andra hotell av tvivelaktigt anseende, som kunde vara obehagligt för anständiga familjer och vådligt för barn i uppväxtåren. Materialbokhållarehuset kunde därjämte anses nästan bofälligt. Socklarna hade en allt för ringa höjd, så att bjälklaget låge nästan i gatans plan, varförutom sättningar i följd därav, att grunden lagts i jäsande lera, uppkommit och haft synnerligen menliga verkningar å byggnadens väggar, bjälklag och golv, vilka sistnämnda för att erhålla normal lutning måst påsalas, så att höjden av vissa rum vore endast 1.9 meter. Fortifikationshuset vore i något bättre skick, men även där vore sockeln så låg, att den delvis försvunne i gatuplanet. Bottenvåningens lokaler vore mycket mörka.

Vid värdering, som på föranstaltande av fortifikationsdepartementet verkstälts av kaptenen O. Lind och arkitekten C. F. Ehrling den 17 oktober 1915 å såväl fortifikationsstomten jämte byggnader som tyghustomten med byggnader, hade fortifikationsstomten med därå uppförda byggnader uppskattats sålunda:

tomten, 2,563 kvm. à 80 kronor.....	kronor 205,040:—
fortifikationshuset	» 25,000:—
materialbokhållarehuset	» 2,500:—
materialboden	» 2,500:—
	<hr/>
	Summa kronor 235,040:—

Härvid hade emellertid värderingsmännen anmärkt, att byggnaderna vid blivande försäljning kunde anses endast äga rivningsvärde, varför de för dem angivna värden borde uteslutas vid en uppskattning av fastighetens saluvärde, vilket värderingsmännen ansåge böra vara i runt tal 205,500 kronor.

Fortifikationsdepartementet, som för egen del ej hade något att erinra mot den verkställda värderingen, ansåge det sålunda angivna försäljningsvärdet, 205,500 kronor, kunna bestämmas såsom minimipris.

Över fortifikationsdepartementets ifrågavarande framställning samt ett sedermera av departementet till Kungl. Maj:t överlämnat, av en handelsfirma i Göteborg avgivet köpeanbud å 280,000 kronor för fortifikationstomten infor drades yttrande av *byggnadsstyrelsen*. I utlåtande den 6 mars 1919 framhöll byggnadsstyrelsen, bland annat, att fortifikationstomten tillsammans med tyghustomten bildade ett helt kvarter, beläget i den centrala delen av staden i närheten av hamnen, tullhuset och det dåvarande posthuset. Ehuru tomten för det dåvarande icke syntes vara behöflig för något statsverkets särskilda behov och å densamma befintliga byggnader vore i bristfälligt skick, vore det enligt byggnadsstyrelsens mening dock mindre lämpligt, att statsverket avhände sig denna synnerligen välbelägna tomt, innan utredning verkställdts vare sig angående användningen av dåvarande posthuset, sedan postverket tagit sin under uppförande varande byggnad i besittning, eller rörande den slutliga användningen av tyghustomten eller det s. k. kronhuset. Den för tomten erbjudna köpesumman, 280,000 kronor, motsvarade ett pris, byggnadernas värde däri inbegripet, per kvadratmeter av 109 kronor 25 öre. Enligt styrelsens åsikt borde emellertid för affärsändamål så välbelägen mark redan då kunna betinga ett pris, som med åtminstone 50 procent överstege nämnda värde per kvadratmeter, och kunde näppeligen förlora i värde men väl stiga. I anslutning härtill avstyrkte byggnadsstyrelsen den sålunda föreslagna försäljningen.

Enligt beslut den 4 april 1919 fann *Kungl. Maj:t* fortifikationsdepartementets framställning om fortifikationstomtens försäljning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 december 1922 framlade *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* ånyo förslag om försäljning av fortifikationstomten. Departementet anmälde därvid, att anbud inkommit å köp av tomten mot en köpeskillning av 300,000 kronor. I samband härmed uttalade departementet den åsikten, att fastighetens belägenhet intill tyghustomten ej borde utgöra hinder för försäljningen, då envar av dessa tomter vore av sådan omfattning och beskaffenhet, att den ena kunde oberoende av den andra på ett tillfredsställande sätt utnyttjas, utan att vare sig estetiska eller andra hänsyn förnärmades. I fråga om det pris, som borde bestämmas för fastighetens försäljning, meddelade fortifikationsdepartementet, att fortifikationsbefälhavaren å Älvsborgs fästning hade föreslagit ett minimipris av 372,000 kronor — varav 50,000 kronor beräknades för byggnader och 322,000 kronor för själva tomten — vilken summa motsvarade fastighetens taxeringsvärde. För egen del ansåge emellertid fortifikationsdepartementet det sålunda av fortifikationsbefälhavaren föreslagna beloppet väl högt samt kunna utgöra hinder för försäljningens genomförande. De senast inom landet verkställda fastighetstaxeringarna, som gjorts under en sällspord högkonjunktur, ansåges också i allmänhet vara efter dåmera rådande förhållanden för höga. Men även om det fastigheten åsatta taxeringsvärdet, 372,000 kronor, lades till grund för bestämmande av minimipris, borde enligt departementets åsikt

i allt fall från detta belopp avgå det byggnaderna åsatta värde av 50,000 kronor. För tomtens tillgodogörande på ett ekonomiskt sätt måste nämligen de å densamma befintliga byggnaderna rivas och sålunda, såsom redan 1915 års värderingsmän anmärkt, byggnadernas värde frändragas samvärdet. I anslutning härtill föresloge fortifikationsdepartementet, att 322,000 kronor måtte bestämmas såsom minimipris för fastighetens försäljning.

I utlåtande den 8 mars 1923 avstyrkte *byggnadsstyrelsen* fortifikationsdepartementets senast omförmälda framställning samt åberopade därvid i huvudsak samma skäl mot försäljningen av tomten, som styrelsen tidigare anført. Ett ytterligare skäl, som talade för denna styrelsens ståndpunkt, syntes styrelsen ligga däri, att, enligt vad styrelsen hade sig bekant, Göteborgs stad förberedde en stadsplaneändring, som skulle komma att i hög grad beröra fortifikationstomten, vilken genom den projekterade ändringen skulle komma att erhålla ökat värde.

Enligt beslut av *Kungl. Maj:t* den 23 mars 1923 föränledde icke heller fortifikationsdepartementets då föreliggande framställning någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Efter det underhandlingar ägt rum mellan chefen för Göta artilleriregemente och Göteborgs stad angående stadens förvärvande från kronan av fortifikations- och tyghustomterna, gjorde *arméförvaltningens artilleri- och fortifikationsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 mars 1928 framställning i syfte att nyssnämnda tomter måtte få försäljas till staden. Ifrågavarande underhandlingar hade lett till avslutandet av ett den 7 februari 1928 dagtecknat köpeavtal mellan regementschefen å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar, å ena sidan, samt staden genom dess drätselkammare, å andra sidan. Detta avtal hade av stadsfullmäktige i Göteborg den 16 februari 1928 godkänts. Såsom villkor för avtalets giltighet hade stadgats, att det samma godkändes från kronans sida före den 1 juni 1928.

I ärendet anförde artilleri- och fortifikationsdepartementen i huvudsak följande.

Sedan lång tid tillbaka hade kronan varit ägare till flera större eller mindre områden i Göteborg, vilka disponerades för lantförsvarets räkning och numera förvaltades av arméförvaltningens fortifikationsdepartement, bland dem de s. k. fortifikations- och tyghustomterna. Dessa tomter, vilka tillhoppa bildade ett sammanhängande kvarter, vore belägna i den centrala delen av staden i närheten av hamnen med gränser till följande gator, nämligen: i norr till Kronhusgatan, i öster till Nedre Kvarnbergsgatan, i söder till Postgatan och i väster till Smedjegatan.

Å tomterna, vilka uppgivits innehålla i areal, fortifikationstomten 2,563 kvadratmeter och tyghustomten 3,703 kvadratmeter, funnes följande byggnader uppförda, vilka disponerades på nedan angivna sätt:

A) Å *fortifikationstomten*:

- I fortifikationshuset, beläget vid Postgatan nr 6,
- II materialbokhållarehuset, beläget vid Postgatan nr 4, och
- III en materialbod,

av vilka byggnader ett expeditjonsrum i fortifikationshuset och materialboden vore uthyrda för privat bruk, under det att återstoden av byggnaderna, som utgjordes av tre bostadslägenheter, upplåtits till tre befattningshavare vid ingenjörstabem i Älvsborgs fästning, såsom tjänstebostäder; dessa lägenheter hade dock på senare åren icke bebotts av respektive befattningshavare utan av dem med vederbörligt tillstånd uthyrt till privatpersoner.

B) Å tyghustomten:

- I tyggårdens boningshus, beläget vid Postgatan nr 8,
- II stora kronhuset, beläget vid Kronhusgatan,
- III måleriverkstad,
- IV snickeriverkstad,
- V sadelmakeri- och gevärsreparationsverkstad,
- VI grovsmedja,
- VII skjul och uthus,
- VIII avträde,
- IX kontorsbyggnad,
- X vedbod,

av vilka byggnader samtliga med undantag av tyggårdens boningshus för närvarande disponerades av Göta artilleriregementes tyganstalt för expedition, verkstäder och förråd; i oförmälda bostadshus åter, som vore inrett till tre bostadslägenheter, hade tjänstebostäder upplåtits till nämnda regementes chef och två befattningshavare vid tyganstalten.

Av ovan uppräknade byggnader märktes särskilt stora kronhuset och tyggårdens boningshus, då dessa, i synnerhet kronhuset, finge anses hava kulturhistoriskt värde. Vad därvid först anginge kronhuset, förskreve sig detta — vilket, enligt vad fortifikationsdepartementet inhämtat, vore 48 meter långt och 15 meter brett samt vore uppfört i två huvudvåningar och tre däröver belägna vindsvåningar — från så lång tid tillbaka som mitten av 1600-talet, eller närmare bestämt åren 1643—1655, under vilken tid byggnaden enligt tillgängliga anteckningar syntes hava uppförts. Vid byggnadens tillkomst hade denna visserligen i huvudsak avsetts att användas som förrådslokaler, men i bottenvåningen hade därjämte inretts en stor samlingshall, i vilken sedermera, bland annat, 1660 års riksmöte i Göteborg avhållits. Denna sal hade någon tid efter detta möte omändrats till gudstjänstlokal och år 1688 upplåtits såsom sådan åt Göteborgs garnison. Vidkommande därpå tyggårdens boningshus, syntes här endast böra omnämnas, att denna byggnad, som ursprungligen benämnts artilleriets corps de garde (vaktlokal), under åren 1755—1756 uppförts i stället för en därstädes förut befintlig sådan byggnad, som vid eldsvåda nedbrunnit.

År 1924 hade underhandlingar upptagits mellan fortifikationsdepartementet och Göteborgs stad angående försäljning till staden av tyghus- och fortifikationstomterna. Dessa underhandlingar hade lett till, att tomternas värdering uppdragits åt en nämnd, bestående av byggnadsrådet I. G. Clason, utsedd av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Göteborgs och Bohus län, överstelöjtnanten greve I. F. Wachtmeister, utsedd av fortifikationsdepartementet, samt kamreraren N. H. Lindholm, utsedd av stadens drätselkammare.

Nämnden hade den 16 augusti 1924 avgivit utlåtande i ärendet av följande lydelse:

»Tyghustomten, som i areal innehåller 3,703 kvadratmeter, värderades år 1915 av kaptenen O. Lind och arkitekten C. F. Ehrling till ett pris motsvarande 75 kronor per kvadratmeter, därvid det emellertid förutsattes, att hela tomten skulle få bebyggas med undantag av den del, varå det s. k. kronhuset är beläget, och närmast intill detsamma liggande område. För den händelse hela tyghustomten frilägges omkring kronhuset eller nuvarande

byggnader i sin helhet eller delvis bibehållas, torde värdet å tomten skäligen böra bestämmas efter ett pris per kvadratmeter av 50 kronor. Den av kaptenen Lind och arkitekten Ehrling år 1915 gjorda värderingen å kronhuset till ett pris av 55,000 kronor godkänner nämnden. Värdet av tyghustomten med därå uppförda byggnader upptager nämnden därför till 240,150 kronor.

Fortifikationsstomten, vars areal är 2,563 kvadratmeter, hava arkitekten Westerberg och ingenjören Törnblom värderat till ett pris av 120 kronor per kvadratmeter. Om staden utlägger tomten till allmän plats, anser nämnden, att en väsentlig reduktion av priset bör ske, och att tomten bör sättas ett värde av 80 kronor per kvadratmeter. I följd härav upptages värdet av fortifikationsstomten till 205,040 kronor.

Nämnden uppskattar således värdet av tyghus- och fortifikationsstomterna jämte därå uppförda byggnader till 445,190 kronor.

Nämnden anser, att fastigheterna hava angivna värde endast under förutsättning, att stadsingenjörskontorets i Göteborg här bilagda i maj 1924 upprättade förslag till ändring i stadsplanen samt förslag till stadsplanebestämmelser för del av Nordstaden i Göteborg, i vad det rör kvarteren Vadman och Kronhuset, godkännes av stadsfullmäktige i Göteborg och fastställs av Kungl. Maj:t.»

Det i utlåtandet återopade förslaget till ändring i stadsplanen hade innefattat, att tyghustomten skulle avsättas för offentligt ändamål och att av fortifikationsstomten omkring 417 kvadratmeter skulle användas till utvidgning av Smedjegatan och återstoden avsättas till allmän plats, avsedd för plantering.

Sedan ärendet härefter av vissa skäl någon tid vilat, hade fortifikationsdepartementet uppdragit åt chefen för Göta artilleriregemente att med staden upptaga förnyade underhandlingar. Såsom resultat därav hade regementschefen med skrivelse den 29 februari 1928 insänt det tidigare berörda preliminära avtalet om den ifrågavarande försäljningen, däruti köpeskillingen bestämts till 545,000 kronor, tillträdesdagen till den 1 januari 1930 och såsom villkor för avtalets giltighet stadgats, att detsamma skulle av Kungl. Maj:t godkännas före den 1 juni 1928. Enär avtalet måste anses innefatta för kronan fullt acceptabla villkor, hade regementschefen hemställt, att fortifikationsdepartementet måtte hos Kungl. Maj:t utverka fastställelse av detsamma ävensom anvisande av medel för uppförande av ny tyganstalt.

Chefen för västra arméfördelningen hade i avgivet yttrande tillstyrkt framställningen.

För egen del ansåge artilleri- och fortifikationsdepartementen den nuvarande användningen av tyghustomten och därå uppförda byggnader ur olika synpunkter synnerligen oändamålsenlig. Dels syntes det departementen, att ett byggnadsverk så monumentalt och av så betydande kulturhistoriskt värde som kronhuset rimligen borde tagas i anspråk för annat ändamål än såsom förrådslokal för tyganstalten. Dels talade betydande praktiska skäl och kostnadsskäl för en snar förflyttning av tyganstalten till lämpligare plats. Dess nuvarande belägenhet på långt avstånd från regementets etablissemang och övningsplats och i en central stadsdel med trånga gator medförde självfallet synnerliga olägenheter och tidsomgång vid transporter av materiel till och från anstalten, vilka icke kunde undgås, även då det gällde avhjälpande av mindre fel och skador å materielen. Därtill komme, att verkstadslokalerna vore för sitt ändamål så olämpliga, att förbättrade förhållanden jämväl i detta avseende snarast borde åvägbringas. Skulle verkstäderna fortfarande inrymmas i de nuvarande lokalerna, måste dessa snarast underkastas en grundlig reparation. För kronhusets bevarande fordrades snarast kostsamma underhållsarbeten.

Till grund för köpeskillingens beräkning hade lagts följande kostnadsberäkning:

<i>Tyghustomten:</i>		
3,703 kvm. à 50 kronor	kronor 185,150: —	
Kronhuset	» —: —	
Övriga å tomten uppförda byggnader ...	» 52,290: —	kronor 237,440: —
<i>Fortifikationstomten:</i>		
2,563 kvm. à 120 kronor		307,560: —
	Summa kronor	545,000: —

Det hade syntts orimligt att beräkna särskilt vederlag för kronhuset, vilket då detsamma måste bevaras såsom historiskt minnesmärke, å ena sidan knappast kunde ekonomiskt utnyttjas, vare sig i statens eller stadens hand, men å andra sidan för sitt underhåll krävde avsevärda kostnader såväl omedelbart för vissa arbeten i och för byggnadens bestånd i tillfredsställande skick som för dess framtida underhåll. Tyghustomten, där något bebyggande icke ansetts kunna komma i fråga, hade upptagits till det av värderingsnämnden för sådant fall uppskattade värde.

Den del av köpeskillingen, som belöpte å fortifikationstomten, hade däremot ansetts böra beräknas efter ett pris per kvadratmeter av 120 kronor. Artilleri- och fortifikationsdepartementen ansåge i likhet med regementschefen, att de föreslagna villkoren nu borde godtagas, så mycket mer som det torde kunna befaras, att vid ett avslag från statsmakternas sida på det föreliggande förslaget frågan icke komme att kunna lösas inom den närmaste framtiden. Även om det om några år skulle visa sig möjligt att erhålla högre köpeskillning, syntes den verkliga vinst, som för kronan skulle uppstå genom ett uppskov, bliva ringa eller ingen dels med hänsyn därtill, att den värdefulla fortifikationstomten i kronans hand knappast kunde sägas giva någon avkastning, dels med hänsyn till de kostnader, som inom kort bleve erforderliga för kronhusets bevarande i värdigt skick, dels ock med hänsyn till de olägenheter, som vore förenade med tyganstaltens nuvarande belägenhet.

Fastigheterna, å vilka kronan icke hade lagfart, besvärades icke av någon beviljad eller sökt in-teckning enligt ett den 3 mars 1928 utfärdat gravationsbevis.

Enligt departementens åsikt vore det icke erforderligt att i samband med försäljningen stadga något villkor, som skulle inskränka stadens dispositionsrätt över fastigheterna. Något tvivel kunde icke råda därom, att Göteborgs stad med de å tyghustomten befintliga byggnaderna icke vidtoge andra dispositioner, än som av sakkunskapen funnes förenliga med vederbörlig pietet mot deras egenskap av historiska minnesmärken. Departementen ansåge sålunda olämpligt att med försäljningsfrågan kombinera frågan, huruvida det invid Postgatan belägna tyghuset borde såsom historiskt minnesmärke bevaras eller på grund av estetiska hänsyn rivas.

Förutsättningen för den föreslagna försäljningen vore givetvis, att ny tyganstalt uppfördes före den bestämda tillträdesdagen den 1 januari 1930. Utredning rörande en sådan anstalt hade inom artilleri- och fortifikationsdepartementen verkställts, och framginge därav, att dylik anstalt borde uppföras å av regementet disponerat område vid Kviberg ävensom att kostnaderna för uppförandet samt för inredning och förflyttning väl täcktes av den i förslagskontraktet stipulerade köpeskillingen, därest denna finge för ändamålet disponeras. Då emellertid enligt avtalet köpeskillingen skulle erläggas först

den 1 januari 1930, måste, om försäljningen skulle komma till stånd i enlighet med avtalet, andra medel förskottsvis ställas till förfogande.

Under återopande av det anförda hemställde artilleri- och fortifikationsdepartementen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1928 års riksdag att dels godkänna det träffade preliminära avtalet angående försäljning av fastigheterna nr 1 och 2 i 19. kvarteret Kronhuset i stadsdelen Nordstaden i Göteborg,

dels och medgiva, att för uppförande av ny tyganstalt för Göta artilleriregemente vid Kviberg och därmed sammanhängande åtgärder finge av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål förskottsvis tagas i anspråk ett belopp av högst 545.000 kronor, att ersättas fonden av den enligt avtalet bestämda köpeskillingen.

I infortrat utlåtande anförde *statskontoret*, att ämbetsverket för sin del icke hade något att erinra mot den föreslagna försäljningen av ifrågavarande fastigheter och ej heller mot köpeskillingen eller köpevillkoren i övrigt. Statskontoret uttalade vidare, att det torde få anses riktigt, att det belopp, som befunnas erforderligt för uppförande av ny tyganstalt, bestredes ur köpeskillingen, ävensom att, då medel för ändamålet bleve behövliga, innan köpeskillingen erlades, det icke syntes vara något att invända mot att utgifterna anvisades att förskottsvis utgå från lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

I yttrande den 15 mars 1928 anförde *byggnadsstyrelsen*, att styrelsen, med hänsyn till att förevarande områden avsåges att förvärfvas av Göteborgs stad att användas för allmännyttiga ändamål, för sin del icke hade något att erinra mot den ifrågasatta köpeskillingen. Då det s. k. kronhuset och boningshuset på tyghustomten på grund av sitt kulturhistoriska värde otvivelaktigt vore att betrakta såsom byggnadsminnesmärken, vid vilkas vård den myndighet, under vars förvaltning desamma stode, jämlikt kungörelsen den 26 november 1920 med föreskrifter rörande det offentliga byggnadsväsendet vore skyldig att taga särskild hänsyn till denna egenskap, i vilket avseende närmare föreskrifter och anvisningar utfärdades av byggnadsstyrelsen och riksantikvariern gemensamt, ansåge byggnadsstyrelsen det icke erforderligt att i samband med den ifrågasatta försäljningen föreslå något villkor, som skulle inskränka stadens förfoganderätt över fastigheterna i fråga.

Sedan det emellertid utrönt, att den i artilleri- och fortifikationsdepartementens framställning omförmälda ändringen av stadsplanen — varigenom tyghustomten skulle avsättas för offentligt ändamål samt av fortifikationstomten en del skulle användas till utvidgning av Smedjegatan och återstoden avses för plantering — icke kommit till stånd, anbefalldes byggnadsstyrelsen att yttra sig i fråga om den i köpeavtalet angivna köpeskillingen under förutsättning, att fortifikationstomten icke i sin helhet komme att av Göteborgs stad användas för allmännyttigt ändamål.

Med anledning härav anförde *byggnadsstyrelsen* i utlåtande den 3 maj 1928, att styrelsen tidigare hade utgått ifrån, att den föreslagna köpeskillingen borde bedömas med hänsyn till att området i sin helhet skulle från

stadens sida användas för allmännyttigt ändamål, varvid särskilt tyghustomtens framtida användning beaktats, och både styrelsen därvid ansett försäljningen i fråga icke giva anledning till någon erinran för styrelsens vidkommande. Enligt vunnen upplysning vore frågan om fortifikationstomtens användning ännu icke avgjord, men torde möjlighet föreligga, att omkring $\frac{2}{3}$ av tomten kunde komma att av staden försäljas. En med anledning härav gjord undersökning, huru det för fortifikationstomten angivna priset av 120 kronor per kvadratmeter kunde ställa sig till ett antagligt försäljningsvärde å den reglerade tomten i stadens hand, hade bibringat styrelsen den uppfattningen, att den angivna köpeskillingen även under denna förutsättning måste från kronans sida anses antagbar.

Genom skrivelse den 11 maj 1928 anmodade härefter dåvarande chefen för försvarsdepartementet arméförvaltningens fortifikationsdepartement att med Göteborgs stad inleda underhandlingar angående vidtagande i det upprättade preliminära köpeavtalet av de ändringar i avseende å tiden för avtalets godkännande från kronans sida m. m., vilka vore erforderliga, därest ärendet skulle kunna underställas 1929 års riksdags prövning.

I en den 14 mars 1929 till försvarsdepartementet inkommen skrivelse har nu *arméförvaltningens fortifikationsdepartement*, med överlämnande av ett i ämnet upprättat reviderat förslag till avtal mellan kronan och Göteborgs stad, anfört följande.

Efter förhandlingar mellan chefen för Göta artilleriregemente å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar samt drätselkammaren i Göteborg hade den 3 januari 1929 träffats ett förnyat preliminärt köpeavtal, innefattande samma bestämmelser som det tidigare preliminära avtalet, med de ändringar, som betingades av sakens framflyttande ett års tid. Enligt mom. 8 i avtalet skulle detta vara giltigt endast under förutsättning, att detsamma godkändes av stadsfullmäktige i Göteborg före utgången av januari månad 1929 och av Kungl. Maj:t före den 1 juni 1929. Genom ett därefter den 22 januari 1929 gjort tillägg hade den ändring vidtagits, att stadsfullmäktiges godkännande skulle lämnas före den 1 mars 1929. Vid sammanträde den 14 februari 1929 hade stadsfullmäktige beslutat att icke godkänna det föreliggande avtalsförslaget.

Emellertid hade för möjliggörande av förslagets genomförande den 19 februari 1929 gjorts en donation av enskild person, på grund varav drätselkammaren ansett sig böra ånyo framlägga saken för stadsfullmäktige, dock under villkor, att Kungl. Maj:t, samtidigt med avtalets godkännande från kronans sida, berättigade Göteborgs stad att, därest och i den mån staden därtill funne anledning, avröja de till fastigheterna hörande byggnaderna med undantag av kronhuset. Stadsfullmäktige hade den 28 februari 1929 godkänt avtalsförslaget under det av drätselkammaren föreslagna villkoret.

Såväl chefen för Göta artilleriregemente som chefen för västra arméfördelningen hade tillstyrkt, att avtal måtte komma till stånd i enlighet med det från stadsfullmäktiges sida sålunda föreliggande erbjudandet.

Fortifikationsdepartementets ståndpunkt beträffande önskvärdheten av en försäljning av det ifrågavarande fastighetskomplexet så snart ske kunde hade tidigare tillkännagivits i artilleri- och fortifikationsdepartementens förberörda gemensamma skrivelse den 7 mars 1928. Till någon ändring i denna stånd-

punkt hade fortifikationsdepartementet icke därefter haft anledning. Vissa av de utav artilleri- och fortifikationsdepartementen angivna skälen hade emellertid vuxit i styrka. Kravet på reparation och modernisering av artilleriregementets tygverkstäder ävensom kravet på snara åtgärder för kronhusets bevarande gjorde sig nämligen självklart alltmera gällande, allt efter som tiden ginge, utan att åtgärder därför vidtoges.

Beträffande det från Göteborgs stads sida nu framställda förbehallet om rätt för staden att eventuellt avröja de till fastigheterna hörande byggnaderna med undantag av kronhuset, erinrade fortifikationsdepartementet om vad artilleri- och fortifikationsdepartementen i dithörande avseende anfört i sin förberörda skrivelse den 7 mars 1928, nämligen att det enligt departementens åsikt icke vore erforderligt att i samband med försäljningen stadga något villkor, som skulle inskränka stadens dispositionsrätt över fastigheterna. Något tvivel kunde icke råda därom, att Göteborgs stad med de å tyghustomten befintliga byggnaderna icke vidtoge andra dispositioner, än som av sakkunskapen funnes förenliga med vederbörlig pietet mot deras egenskap av historiska minnesmärken. Departementen hade salunda ansett olämpligt att med försäljningsfrågan kombinera frågan, huruvida det invid Postgatan belägna tyghuset borde såsom historiskt minnesmärke bevaras eller på grund av estetiska hänsyn rivas.

Såsom framginge av handlingar, som bilades förevarande skrivelse, hade riksantikvariern ansett, att i köpekontraktet borde införas en bestämmelse, att föreskrifterna i § 21 av förordningen med föreskrifter rörande det offentliga byggnadsväsendet av den 26 november 1920 skulle med avseende å tyghusfastigheten vara gällande även sedan densamma övergått i stadens ägo. Staden hade motsatt sig detta. Därest riksantikvarierns fordran av Kungl. Maj:ts gillades, skulle detta med all sannolikhet innebära, att försäljningsfrågan även för innevarande år vore förfallen. Och därmed skulle följa, att det vore synnerligen ovisst, om densamma inom närmaste framtiden skulle kunna lösas på förmånligt sätt. De reella fördelar, som genom frågans lösning på nu föreslaget sätt stode att vinna för lantförsvarets vidkommande, vore så betydande, att det ville synas fortifikationsdepartementet, som om en dylik fordran på avägabringande av garantier för tillgodoseendet av vissa exklusivt estetiska intressen icke borde få vinna beaktande, då frågans lösning därigenom skulle äventyras. Och att märka vore, att de garantier, varpå fordran framställdes, skulle rikta sig mot Göteborgs stad, som departementet vederligt icke genom vad från dess sida förekommit gjort sig förtjänt av någon misstanke om bristande vilja att tillgodose intressen av här ifrågasatt slag.

Såsom i artilleri- och fortifikationsdepartementens ovanberörda skrivelse anförts, vore för tyghustomtens försäljning en given förutsättning, att ny tyganstalt för Göta artilleriregemente komme till stånd före den bestämda tillträdesdagen enligt avtalet. Den nya tyganstalten vore avsedd att uppföras å av regementet disponerat område vid Kviberg. För ändamålet vore behöfligt att nyuppföra dels en verkstadsbyggnad innehållande, förutom verkstäder, erforderliga expeditjonslokaler samt bostadslägenheter, dels en tygförrådsbyggnad. De ändrade lokala förhållandena nödvändiggjorde dessutom anskaffning av en del maskiuella anordningar för verkstäderna ävensom anläggning av vatten- och avloppsledningar, vägar m. m. Kostnaderna härför, vilka av artilleri- och fortifikationsdepartementen tidigare beräknats till sammanlagt 340,000 kronor, skulle, enligt av fortifikationsdepartementets kasernbyrå efter på platsen gjorda undersökningar verkställd noggrann beräkning, komma att uppgå till 385,000 kronor. Fortifikationsdepartementet ifrågasatte, om ej sistberörda summa kunde för ifrågasatt ändamål för-

skottsvis bestridas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål, att sedermera ersättas fonden av den från Göteborgs stad inflytande köpeskillingen.

Förutom de sålunda nödvändiga nybyggnads- m. fl. arbetena å Kviberg bleve det inom den närmaste framtiden nödvändigt att därstädes utföra en del andra nybyggnadsarbeten, nämligen för uppförande av nya lokaler för ammunitions- och gevärsförråden vid Göta artilleriregemente. Dessa nybyggnadsfrågor sammanhänge emellertid delvis med ett under utredning varande spörsmål om genomförande av vissa markbyten mellan kronan och Göteborgs stad. Det syntes fortifikationsdepartementet, som om återstoden av den inflytande köpeskillingen borde, då berörda utredning vore slutförd och förslag om uppförande av de nya ammunitions- och gevärsförråden kunde framläggas, få stå till disposition för sistnämnda ändamål.

Under återopande av det anförda hemställde fortifikationsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna förenämnda den 3 januari 1929, med tillägg av den 22 samma månad, mellan kronan och Göteborgs stad ingångna preliminära avtal angående försäljning till staden av fastigheterna nr 1 och 2 i 19. kvarteret Kronhuset i stadsdelen Nordstaden i Göteborg,

dels ock medgiva, att för uppförande av ny tyganstalt för Göta artilleriregemente vid Kviberg finge av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål förskottsvis tagas i anspråk ett belopp av 385,000 kronor, att ersättas fonden av den enligt avtalet inflytande köpeskillingen.

Departements-
chefen.

Av det anförda torde framgå, att här ifrågavarande, i den centrala delen av Göteborg belägna fastigheter för närvarande utnyttjas på ett föga ändamålsenligt sätt. Såsom av riksdagens revisorer redan år 1913 framhållits och av myndigheterna vid upprepade tillfällen understrukits, har det efter Göta artilleriregementes förflyttning till Kviberg varit förenat med betydande olägenheter att hava de till regementets tyganstalt hörande verkstäder och förråd förlagda i byggnader å den s. k. tyghustomten. Vid nu angivna förhållanden och då fastigheterna i fråga icke synas kunna komma till någon lämpligare användning för statsverkets räkning, finner jag intet vara att erinra mot att de försäljas till Göteborgs stad.

Det i ämnet upprättade förnyade preliminära köpeavtalet mellan kronan och Göteborgs stad, som är dagtecknat den 3 januari 1929 och försett med visst tillägg av den 22 i samma månad, torde få fogas såsom bilaga (Bil. A) vid statsrådsprotokollet rörande detta ärende. Såsom nämnts, hava stadsfullmäktige i Göteborg den 28 nästlidna februari beslutit godkänna avtalet under villkor, att staden berättigas att, därest och i den mån staden därtill finner anledning, avröja de till fastigheterna hörande byggnaderna med undantag av kronhuset.

Enligt avtalet, som gäller under förutsättning, att detsamma från kronans sida godkännes före den 1 juni 1929, skola fastigheterna försäljas för en köpeskillning av 545,000 kronor och av staden tillträdas den 1 januari 1931, vid vilken tidpunkt köpeskillingen skall erläggas. Mot den föreslagna köpeskillingen har från myndigheternas sida icke gjorts någon erinran. Härvid är att märka, att byggnadsstyrelsen utgått ifrån att tyghustomten kommer

att användas för allmännyttigt ändamål. Även jag har ansett den erbjudna köpeskillingen kunna av kronan godtagas under förutsättning, att tyghus-tomten icke avses för bebyggande. Vad angår övriga bestämmelser i köpe-avtalet, vilka äro av enahanda innebörd som stadgandena i det den 7 februari 1928 träffade avtalet, har jag icke funnit anledning till någon erinran mot desamma.

I anslutning till nyssnämnda utav stadsfullmäktige i Göteborg gjorda sär-skilda förbehåll för avtalets godkännande får jag framhålla följande. Enligt vad fortifikationsdepartementet i sin framställning upplyst, har riksantikvarien — i syfte att de kulturhistoriska intressena måtte bliva tillgodosedda — föreslagit, att i köpekontraktet skulle införas en bestämmelse, att stadgan-dena i § 21 i kungörelsen den 26 november 1920 (nr 744) med föreskrifter rörande det offentliga byggnadsväsendet skulle med avseende å tyghusfastig-heten vara gällande, även sedan densamma övergått i stadens ägo. Emellertid har byggnadsstyrelsen, såsom inhämtas av en den 16 januari 1929 dagtecknad skrivelse från styrelsen till Göteborgs stads fastighetskontor, förklarat sig för sin del icke hava något att erinra mot att tyghustomten anordnades till öppen plats och att för detta ändamål eventuellt de å tomten befintliga byggnaderna med undantag av kronhuset finge avröjas. Med hänsyn härtill och i betraktande av vad fortifikationsdepartementet i ämnet anfört, torde förbehåll i syfte att inskränka stadens dispositionsrätt över fastigheterna icke böra göras i vidare mån, än att kronhusets bevarande såsom byggnads-minnesmärke säkerställes, ävensom att — såsom ock av staden synes hava förutsatts — tyghustomten, med undantag av den del därav, varå kron-huset är beläget, kommer att utnyttjas till allmän plats. I sistnämnda syfte torde staden tillförbindas att så snart ske kan till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till sådan ändring i stadsplanen, som härav be-tingas. Jag vill i detta sammanhang meddela, att drätselkammaren i Göte-borg uti skrivelse till chefen för försvarsdepartementet den 6 mars 1929 uttalat, att drätselkammaren icke ämnade vidtaga några åtgärder för avröj-ning av någon av de till tyghusfastigheten hörande byggnaderna utan att först hava i saken rådgjort med riksantikvarien samt att drätselkammaren givetvis, innan framställning hos stadsfullmäktige gjordes om sådan avröj-ning, komme att i möjligaste mån taga hänsyn till de skäl, som ur kultur-historisk och estetisk synpunkt kunde tala för byggnadernas å tyghusfastig-heten bibehållande.

En förutsättning för tyghustomtens försäljning i enlighet med det före-liggande förslaget är, att en ny tyganstalt för Göta artilleriregemente färdigställes före den 1 januari 1931. Den nya tyganstalten är avsedd att uppföras å av regementet disponerat område å Kviberg. För ändamålet skulle behöva nyuppföras dels en verkstadsbyggnad innehållande, förutom verkstäder, erforderliga expeditionslokaler samt bostadslägenheter, dels en tygförrådsbyggnad. Härtill kommer anskaffning av en del maskinella an-ordningar för verkstäderna samt anläggning av vatten-, avlopps- och elek-triska ledningar, vägar m. m. De härmed förenade kostnaderna hava av

fortifikationsdepartementet uppskattats till 385,000 kronor enligt följande beräkning:

Verkstadsbyggnad av tegel	kronor 200,000: —
Sprängningsarbeten för denna byggnad	» 12,000: —
Tygförrådsbyggnad av korrugerad plåt	» 45,000: —
Undergrund av betong för denna byggnad	» 8,000: —
Yttre vatten- och avloppsledningar	» 15,000: —
Yttre elektriska ledningar	» 2,000: —
Vägar, planering och stängsel	» 25,000: —
Maskinella anordningar	» 50,000: —
Oförutsedda utgifter, ritningar och kontroll	» 28,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 385,000: —

Vidkommande sättet för bestridande av ifrågavarande kostnader, 385,000 kronor, har jag icke något att erinra mot att, såsom av fortifikationsdepartementet föreslagits, nämnda belopp förskottsvis gäldas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål och att fonden sedermera beredes ersättning härför av den från Göteborgs stad inflytande köpeskillingen. Vad angår återstående del av köpeskillingen, 160,000 kronor, har fortifikationsdepartementet ansett, att detta belopp borde få i sinom tid, sedan pågående utredning rörande vissa markbyten mellan kronan och Göteborgs stad slutförts, disponeras för uppförande av nya lokaler för ammunition- och gevärsförråden vid Göta artilleriregemente, vilken nybyggnadsfråga angivits delvis sammanhänga med markbytet. Frågan om dispositionen av sistnämnda belopp lärer framdeles böra underställas riksdagens prövning.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att till Göteborgs stad för en köpeskillning av 545,000 kronor och i övrigt på av mig angivna villkor försälja fastigheterna nr 1 och 2 i 19. kvarteret Kronhuset i stadsdelen Nordstaden i Göteborg,

dels ock medgiva, att, därest sådan försäljning kommer till stånd, för uppförande av ny tyganstalt för Göta artilleriregemente vid Kviberg må av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål förskottsvis tagas i anspråk ett belopp av 385,000 kronor, att ersättas fonden av den inflytande köpeskillingen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.

Bil. A.

Emellan Kungl. Maj:t och kronan genom chefen för Kungl. Göta artilleriregemente samt Göteborgs stad genom dess drätselkammare, å andra avdelningen, träffas härmed följande

Köpeavtal.

Kungl. Maj:t och kronan upplåter och försäljer härigenom till Göteborgs stad med full äganderätt fastigheterna nr 1 och nr 2 i 19 kvarteret Kronhuset i Nordstaden i Göteborg med allt vad därtill hörer och lagligen tillvinnas kan mot en köpeskillning av femhundrafyrtiofemtusen (545,000) kronor samt på följande villkor i öfrigt:

1:o) De försålda fastigheterna få tillträdas av köparen i befintligt skick den 1 januari 1931.

2:o) Intill dess köparen tillträder fastigheterna är säljaren skyldig att på egen bekostnad hålla å fastigheterna uppförda byggnader brandförsäkrade för ett belopp av tillhoppa 200,000 kronor.

3:o) Därest byggnaderna skulle helt eller delvis avbrinna, innan detta avtal enligt vad nedan stadgas blivit slutligen giltigt, äger säljaren uppbära och tillgodogöra sig utfallande brandskadeersättning, och berättigas köparen, därest avtalet sedermera blir giltigt, att vid köpeskillningslikviden från köpesumman avdraga det belopp, säljaren uppburit i brandskadeersättning.

4:o) Skatter, utskylder, brandförsäkringsavgifter och andra onera för försålda fastigheterna skola, i den mån de belöpa å tiden före tillträdesdagen, betalas av säljaren och i den mån de belöpa å tiden från och med nämnda dag av köparen.

5:o) Försålda fastigheterna överlåtas i gravationsfritt skick.

6:o) Försålda fastigheterna besväras icke av någon icke in-tecknad nyttjanderätt, rätt till servitut eller till avkomst eller annan förmån.

7:o) Under förutsättning att säljaren *dels* avlämnar alla för lagfart å detta fäng erforderliga handlingar, alla brandförsäkringshandlingar rörande försålda byggnaderna ävensom alla andra handlingar angående fastigheterna och *dels* med behöriga gravationsbevis styrkt, att fastigheterna icke besväras av någon in-teckning, skall köpeskillningen å tillträdesdagen till säljaren utbetalas i stadskassan, och är köparen därvid berättigad att utöver det under mom. 3:o) här ovan omförmälda eventuella avdrag från den överenskomna köpeskillningen avdraga beloppet av oguldna skatter, utskylder och andra onera, som belöpa på tiden före tillträdesdagen under iakttagande av att skatter och utskylder, som avse år 1930, skola, för såvitt de utgå under år 1931, beräknas efter den för år 1930 bestämda grund.

8:o) Detta avtal är giltigt endast under förutsättning, att detsamma godkännes *dels* av stadsfullmäktige i Göteborg före utgången av januari månad innevarande år och *dels* av Kungl. Maj:t före den 1 juni 1929.

Av detta avtal äro upprättade två exemplar, av vilka kontrahenterna tagit var sitt.

Göteborg den 3 januari 1929.

SIXTEN SCHMIDT

Chef för Kungl. Göta artilleriregemente.

Carl Rhedin.

Göteborg i drätselkammaren, å andra avdelningen, den 3 januari 1929.

AUG. ÅKESSON.

C. O. FORSELIUS.

JENS NIELSEN. ERNST G. KRISTENSSON.

ANDERS NYLÉN.

CURT L. LARSSON. KNUT PETERSSON.

A. Gärde.

I förestående köpeavtal göres härmed den ändring, att punkt 8:o) i avtalet erhåller följande lydelse:

8:o) Detta avtal är giltigt endast under förutsättning, att detsamma godkännes *dels* av stadsfullmäktige i Göteborg före den 1 mars 1929 *och dels* av Kungl. Maj:t före den 1 juni 1929.

Göteborg den 22 januari 1929.

SIXTEN SCHMIDT

Chef för Kungl. Göta artilleriregemente.

Carl Rhedin.

Göteborg i drätselkammaren, å andra avdelningen, den 22 januari 1929.

AUG. ÅKESSON.

C. O. FORSELIUS. JENS NIELSEN. ERNST G. KRISTENSSON.

ANDERS NYLÉN. KNUT PETERSSON. G. A. V. DAHLIN.

A. Gärde.